

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antonii Mariae Gratiani A Burgo S. Sepulchri Episcopi Amerini De Vita Joannis Francisci Commendoni Cardinalis Libri Quatuor

Graziani, Antonio Maria

Parisiis, 1669

Cap. XIV. De quibusdam moribus ejus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9616

De quibusdam moribus ejus.

CAPUT XIV.

VITÆ, ac morum gravitatem à puero susceptam, atque adeo insitam ingenio ejus perpetuò retinuit: imbecillâ adhuc ætate neque cum æqualibus ludere, neque puerilia facere unquam sustinuit. Adultior non conviviis, non spectaculis, aut vllis juvenilibus studiis deditus, majoribus natu, atque his probatoribus applicare sese in more habuit. Vir & risûs, & joci parcus, salibus, & aculeis promptior, maximè ironiis, quibus jucundè exagitare familiares, & interdum figere irritantes solebat; in quo vel intemperans interdum est visus, dum parato, ac celeri ad respondendum ingenio parum moderatur, vt sæpè multos acumine dictorum perstrictos acriùs offenderit, ab séque alienaverit. Humanitatis, & mansuetudinis laudem magis meruit, quàm tulit: nam sicuti inexpertis æquo plus gravis, ac severus videbatur, ita tractantibus commodus, affabilisque fuit, & in eo, ne quod humanitatis officium, quod vlli deberi videretur, prætermitteret, diligens, ac propè nimius. In sacrorum disciplina, atque institutis Christianæ religionis pietatem diligenter, ac studiosè, non purè solùm, & castè coluit. Rem di-

Fff iij

vinam & frequenter, & summa cum religione, ac ceremonia faciebat, & à suis pro domestica disciplina inviolatè exigebat, vt sæpiùs per annum confessione delictorum, pœnitentiâque expiati divinam sumerent hostiam, quam ipse singulis suis manibus peracto sacro porrigebat: iisdem ægrotantibus ipse afferebat; omnesque sumptus, omniâque Christianæ charitatis officia præstabat. Sed qui innocentiam morum, & totius vitæ sanctitatem propè singularem per omnem ætatem præstitit; quique divinarum rerum studiis deditos, piisque, & religiosis juvenes institutis peramanter amplecteretur, vsu, benevolentia, obsequio tueretur; nec ullam in hominum vita laudem honestati, ac pudori anteferebat: idem respuebat ostentatores quosdam pietatis, qui specie rei, quàm ipsâ re magis delectati, opinionem modò hominum, existimationemque venantur, & videri, quàm esse pii, probique malunt; & hoc artificio, ac simulatione religionis, ac modestiæ, cujus imaginem ore tantùm, atque habitu exprimere conantur, ad opes sese, atque honores callidè sæpè insinuant, quibus in ipsis ita se gerunt, vt rei maximè augendæ intendant, sumptibusque, ac splendidiori cultui, non modestiâ, sed cupiditate parcant, & sordes animi, atque avaritiam falsis frugalitatis, & parsimoniæ vocabulis tegant; & plerumque tenaces, ac restricti moderatos se, ac paucis contentos ferri volunt. Hos ille & aspernabatur, & arguebat, religio-

nis laudem non fictis pietatis studiis, nec inani ostentatione sanctitatis, sed mentem Deo puram, castam, piam præbendo, & externæ ceremoniæ, externo cultui, externis actibus habitum animi æquando haberi ferens. Voluptatum omnium ultra fidem abstinentissimum ne malevoli quidem, & obrectatores ejus negabant: ut id ipsum ei vitio verterent quidam, quod ne concessis quidem oblectamentis, veluti sensibus alienatus, reficeret animum, continentiam, & meliorum studia rerum stuporem, tristitiámque appellantes. Nos quod diuturno, & domestico usu perspectum habemus, verè possumus de illo affirmare, siue hoc naturæ fuerit paulò austerioris, siue pertinax studium suscepti instituti perpetuò retinendi: remittentem quidem animum, hilaréque, & jucundè cum amicis, & familiaribus suis jocantem, agentémque persæpè; ad vllum genus voluptatis, quod non modò turpitudinis, sed vel mollitiæ, vel levitatis suspicionem haberet, descendantem vidimus sanè numquam; ne ad ea quidem, quæ concessu ejus capere suis liceret. Verùm qui non aucupio, non venatu vllò vñquam tempore fuerit delectatus, obequitare sylvas, saltúsque, altissimos conscendere montes, nullâ viarum asperitate retardante, atque omnes vbique captare prospectus ad fastidium vsque comitantium solebat, à quibus laboris tædio sæpè relictus, neque ferebat ægrè, & porrò pergebat nihilominus, quò lustrandi cuncta studium rapuisset. Gaude-

bat etiam, si quando agasones ipsos, ac servos à pedibus ipse anteiens fatigasset; atque huic generi voluptatis per omnem ætatem intemperanter indulgit. Naturâ ad iram pronus, ac si frænum laxasset, præceps fuit; sed ejus laudum haud postrema hæc fuerit, quòd impetum animi effervescentis ita comprimere, ac domare assueverat, ut, quod patris contigit, iram in potestate haberet. Inimicitias, ac simultates, quamvis laceffitus, ac læsus, sustinuit magis, quàm exercuit: collegas in publicis muneribus, legationibusque clam invidentes, atque obtrectantes sibi vltro laudibus apud Pontifices Maximos, ac testimoniis prosequeretur, eaque moderatione sæpè communis industriæ gratiam solus tulit. Asperior adversantibus, pervicaciórque est habitus: nam contra voluntatem ejus acriùs tendendo vel ad iniqua pepulisses potiùs, quàm per vim ab invito, ac repugnante ne jus quidem extorqueres, inque eo non ratio, non utilitas, non auctoritas, non respectus cujusquam valuisset; unde parvas ob res, & quas ipse alioquin floccifecisset, gravia certamina, & in quibus de summis rebus periclitaretur, aliquando subivit. Idem cedentibus adeo facilis, placabilisque, ut vel vltro plurimùm de suo jure, si prece aggredereris, remitteret.

De